

Onderwerp Gemeentelijke tarieven 2014

Steller Hageman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 70 92 Bijlage(n) 1.

Ons kenmerk DI 13.3860607

Datum **5 SEP 2013** Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In onze brief van 6 juni (BD 13.3714185) hebben wij u geïnformeerd over enkele onderwerpen die van belang zijn voor het tarievenbeleid en de totstandkoming van de tarieven voor 2014 en 2015. We hebben ook aangegeven dat we nog voor de vaststelling van de begroting 2014 graag met u in gesprek willen over de uitgangspunten van het Groningse tarievenbeleid en uw wensen voor het begrotingsjaar 2014.

Uitgangspunten tarievenbeleid

In ons tarievenbeleid speelt het onderscheid tussen publiek- en privaatrechtelijke tarieven een belangrijke rol. De publiekrechtelijke tarieven zijn geregeld in de door uw raad vastgestelde belastingverordeningen. Voor deze tarieven geldt de wettelijke norm dat de baten de lasten niet mogen overschrijden. Voorbeelden van publiekrechtelijke tarieven zijn de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de tarieven voor reisdocumenten.

De privaatrechtelijke tarieven vloeien niet voort uit een belastingverordening maar komen tot uitdrukking in overeenkomsten met de afnemers van onze producten en diensten. Anders dan bij de publiekrechtelijke tarieven mag er winst worden gemaakt. Voorbeelden van privaatrechtelijke tarieven zijn de tarieven voor parkeergarages, entreekaarten voor de Schouwburg en zwembaden en inzamelen bedrijfsafval.

Op de privaatrechtelijke tarieven is vanaf 2014 de Wet Markt en Overheid van toepassing. Deze wet bevat gedragsregels om concurrentievervalsing tegen te gaan door overheden die goederen of diensten zelf of door middel van overheidsbedrijven op de markt brengen. We zijn bezig met een concern brede toets op de juiste toepassing van de regels en zullen u dit najaar informeren over de consequenties van de wet voor de gemeente Groningen.

Het algemeen uitgangspunt van zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke tarieven is, dat de gebruikers een kostendekkend tarief voor onze producten en diensten betalen. Dit uitgangspunt hebben we verwoord in onze brief van 25 februari 2010 (BD 09.2118638). Dit is door uw raad voor de periode 2011-2014 vastgesteld met de tarievennota 2011 op 15 december 2010 (BD 10.2439998). Hierin is ook aangegeven wanneer een uitzondering kan worden gemaakt op dit uitgangspunt. Dit is het geval:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of tarieven van voorzieningen in de omgeving daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- bij privaatrechtelijke commerciële tarieven is een risico- en winsttoeslag toegestaan.

De hiervoor genoemde uitzonderingen op het uitgangspunt van volledige kostendekking gelden met name voor de privaatrechtelijke tarieven. Toegankelijkheid en concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio zijn de redenen dat de tarieven van onder meer de Oosterpoort, de Stadsschouwburg en het gebruik van sportaccommodaties niet kostendekkend hoeven te zijn. Een risico- en winsttopslag staat u onder meer toe op de inzameling van bedrijfsafval en de commerciële straatreiniging.

De belangrijkste publiekrechtelijke tarieven (afvalstoffenheffing, rioolheffing en bouwleges) zijn volledig kostendekkend. Alleen de producten en diensten waarvoor een wettelijk maximumtarief geldt (o.a. paspoorten) of die deels kosteloos verstrekt worden (o.a. het voltrekken van huwelijken) zijn niet volledig kostendekkend.

Wij stellen uw raad voor het hierboven genoemde uitgangspunt van kostendekkende tarieven voor onze diensten en de drie genoemde uitzonderingen hierop de komende jaren te blijven hanteren bij de vaststelling van de gemeentelijke tarieven.

Daarnaast willen we de komende jaren het accent blijven leggen op efficiency en kostenreductie in de gemeentelijke organisatie. Bij tarieven die al kostendekkend zijn, zal dat een tarief verlagend effect hebben.

Vanzelfsprekend worden jaarlijks de wijzigingen in de Rijksvoorschriften en tariefnormering toegepast.

Onzekerheid als gevolg van de vraag naar gemeentelijke dienstverlening

In de afgelopen jaren zijn veel (publiekrechtelijke) tarieven op het niveau van volledige kostendekking gebracht door zowel tariefverhogingen als kostenreductie. Daarmee is de tarieftaakstelling uit het bezuinigingspakket 2011-2014 van € 1 mln. vrijwel volledig gerealiseerd.

De economische crisis kan effect hebben op de vraag naar gemeentelijke dienstverlening, zoals bijvoorbeeld het aantal af te geven vergunningen, de kaartverkoop en andere diensten waarvoor een tarief in rekening wordt gebracht. Het effect hiervan op de inkomsten is op dit moment niet goed te voorspellen. Daarmee zijn de onzekerheden met betrekking tot de gemeentelijke inkomsten groter dan in voorgaande begrotingsjaren. Gelet op de omvang van de inkomsten geldt deze onzekerheid vooral voor de bouwleges. Indien een tarief in de komende jaren niet langer kostendekkend blijkt te zijn (bijvoorbeeld door een afname van de vraag naar een product of dienst) dan zetten wij in op kostenreductie. Een verhoging van het tarief komt voor ons pas aan de orde als verdere kostenreductie niet mogelijk is.

Effect bezuinigingen en organisatiewijzigingen op tarieven

De vastgestelde bezuinigingen 2011-2014 hebben direct of indirect effect op de hoogte van de kosten die toegerekend worden aan de tarieven. Een deel van de maatregelen is al verwerkt in de tarieven, maar een aanzienlijk deel van de bezuinigingen voor 2013 en 2014 moeten nog in de tarieven tot uitdrukking worden gebracht. Dit geldt met name voor de effecten van de wijzigingen in de organisatiestructuur (SSC en Concernstaf). Het begrotingsjaar 2014 is daarbij een overgangsjaar waarin de nieuwe organisatiestructuur en de administratieve processen zullen wijzigen.

Wij hebben in het voorjaar een eerste inschatting gemaakt van de effecten van de nog te realiseren bezuinigingen en organisatiewijzigingen op de publiekrechtelijke tarieven. Op basis van een grove berekening hebben we u gemeld dat in 2014 op begrotingsbasis ongeveer 750 duizend euro aan tariefverlagingen zou kunnen worden doorgevoerd. Inmiddels zijn we een stap verder en kunnen we een beeld geven van het effect op de afzonderlijke publiekrechtelijke tarieven. In totaal verwachten we nu circa 850 duizend euro minder kosten toe te rekenen aan de tarieven¹. Een overzicht van de effecten voor de verschillende tarieven treft u aan in de bijlage bij deze brief. Daarin is ook een inschatting gegeven van de procentuele verlaging van de tarieven.

---

¹ Bij het bepalen van dit effect is alleen rekening gehouden met het effect van de bezuinigingen op de tarieven. De overige effecten op de tarieven voor 2014, zoals de nominale compensatie en een wijziging van geraamde hoeveelheden, zijn nog niet meegenomen. Deze effecten worden wel meegenomen bij de bepaling van de tarieven voor 2014. Dit kan per saldo leiden tot een verhoging van de tarieven.

We hebben ons in het overzicht beperkt tot de publiekrechtelijke tarieven. De hoogte van deze tarieven wordt hoofdzakelijk bepaald door de kosten. Bij de privaatrechtelijke tarieven bepalen op dit moment nog, naast de kosten, vooral andere factoren (zoals de toegankelijkheid en de concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio) de hoogte van deze tarieven. Zoals al gemeld toetsen wij op dit moment de juiste toepassing van de gedragsregels in de Wet Markt en Overheid bij de berekening van deze tarieven.

Voor de begroting 2014 hebben we een inschatting gemaakt van de te realiseren bezuinigingen en het deel hiervan dat wordt toegerekend aan de tarieven. Voor alle duidelijkheid, we rekenen met een inschatting van de financiële effecten van de bezuinigingen. Wanneer de werkelijke financiële effecten hiervan afwijken, zal dit worden meegenomen bij het bepalen van de tarieven voor 2015. Dit zal waarschijnlijk leiden tot enige fluctuatie van de tarieven.

Bij tarieven die nog niet kostendekkend zijn, gebruiken we de lagere kosten eerst voor het kostendekkend maken van het tarief (behalve bij de afvalstoffenheffing, zie verderop in deze brief).

We willen hierbij wel een kanttekening maken. Voor een deel zullen de bezuinigingen gerealiseerd worden door beperking van het aantal formatieplaatsen in de nieuwe structuur van de ondersteunende functies. Een belangrijk deel van de betrokken medewerkers zullen in 2014 echter nog niet herplaatst zijn op een andere functie (binnen of buiten de gemeentelijke organisatie). Er zal in de begroting 2014 dekking moeten worden gevonden voor de doorlopende salariskosten van deze medewerkers. We komen hier in de begroting 2014 op terug.

Toelichting per tarief(cluster)

Bepalend voor de tariefstelling is artikel 229b van de Gemeentewet. Daarin is een opbrengstlimiet opgenomen. De geraamde baten van de producten en diensten waarvoor de tarieven in rekening gebracht worden, mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten. De norm is dus 100% kostendekking op begrotingsbasis, overdekking is niet toegestaan.

De planning is dat het SSC en de Concernstaf in 2014 van start gaan. De besparingen die hiervan het gevolg zijn, zijn ingeboekt voor 2014. Een deel van deze besparingen is toe te rekenen aan de producten en diensten waarvoor tarieven in rekening gebracht worden. Als deze besparingen in 2014 niet tot uitdrukking gebracht worden in de tarieven, leidt dat in dat jaar bij de tarieven die op begrotingsbasis 100% kostendekkend zijn tot overdekking.

Onderstaand gaan we per cluster tarieven in op de kostendekkendheid en het effect van de bezuinigingen op de tarieven. Daarna geven we een uitgebreide toelichting op de precariobelasting.

Leges – Algemene dienstverlening

Hieronder vallen onder meer de leges voor de afgifte van paspoorten en rijbewijzen en de leges voor huwelijksvoltrekkingen. Voor deze leges als geheel geldt het wettelijk voorschrift dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Zoals uit het overzicht blijkt, ligt het dekkingspercentage van de leges voor algemene dienstverlening op 75%. Naar onze mening ligt het daarom niet voor de hand de legestarieven te verlagen. Wij merken hierbij op dat de leges voor rijbewijzen weliswaar meer dan kostendekkend zijn, maar voor deze leges gaat mogelijk per 1 januari 2014 een maximumtarief gelden dat ruim beneden het nu geldende Groningse tarief ligt. De kostendekkendheid zal in dat geval dalen.

Leges omgevingsvergunningen

Deze leges zijn op begrotingsbasis kostendekkend. Door de invoering van het SSC en de Concernstaf en andere bezuinigingsmaatregelen gaan de kosten omlaag. Deze kostenreductie zal leiden tot een tariefsverlaging, waarvan in het overzicht een indicatie is gegeven. De leges voor de omgevingsvergunning blijven daarmee op begrotingsbasis kostendekkend. Dit is van belang omdat de (juridische) beoordeling van de kostendekkendheid plaats vindt op basis van de geraamde baten en lasten in de begroting.

Leges – Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

Hieronder vallen de leges die specifiek in rekening gebracht worden aan ondernemers. Het wettelijk voorschrift dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten geldt hier voor elk van de onderdelen uit het overzicht. Hierin verschillen deze leges dus van de leges voor de algemene dienstverlening die als geheel niet meer dan kostendekkend mogen zijn. De leges voor splitsingsvergunningen en de leges voor inzage van milieudossiers zijn volledig kostendekkend. Op deze onderdelen behoort de berekende tariefverlaging als gevolg van de bezuinigingen toegepast te worden.

Inzameling huishoudelijk afval

Samen met de onroerendezaakbelasting vormen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing de woonlasten. In de begroting 2013 is de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing op 95% gesteld. Dit komt omdat u eind vorig jaar heeft besloten het overschot op de egalatiereserve via een lager tarief terug te geven aan de inwoners van de stad. Wij stellen uw raad daarom voor in dit geval de berekende tariefverlaging als gevolg van de bezuinigingen wel door te voeren.

Marktgeld, rioolheffing, havengeld en begrafenisrechten

Voor al deze tarieven geldt dat ze op begrotingsbasis kostendekkend zijn. Consequente toepassing van de lijn zoals we die uitgezet hebben, betekent dat de kostenreductie als gevolg van de invoering van het SSC en de Concernstaf zal leiden tot een tariefverlaging.

Precariobelasting

Naar aanleiding van discussie eind vorig jaar over het voorstel tot verhoging van de precariobelasting gaan we in deze brief wat dieper in op deze heffing. De precariobelasting is een belasting voor het gebruik van gemeentegrond. Bouwbedrijven die gemeentegrond als bouwplaats in gebruik hebben, moeten precariobelasting betalen. Dat geldt eveneens voor particulieren en bedrijven die leidingen en kabels in gemeentegrond hebben liggen. Ook horecaondernemers moeten voor het plaatsen van terrassen op gemeentegrond precariobelasting betalen.

De precariobelasting is in de Gemeentewet geregeld als een algemene belasting. Bij een algemene belasting hoeft het tarief niet gekoppeld te worden aan de begrote kosten. De gemeente kan zelf de hoogte van het tarief bepalen. In Groningen hebben we er echter voor gekozen een relatie te leggen tussen de opbrengst en de kosten van handhaving van de regelgeving over het gebruik van openbare gemeentegrond. Inzet is die kosten volledig te dekken uit de opbrengst van de precariobelasting. De kosten die aan de precariobelasting toegerekend worden, bestaan voor het grootste deel uit de personele kosten van de controleurs openbare ruimte (3fte).

In de tarievennota 2013 (GR12.3328594) hebben wij u voorgesteld de precariobelasting in zowel 2013 als 2014 met 8,9% te verhogen. Deze verhoging leidt tot een extra opbrengst van 42 duizend euro in elk van beide jaren. Met deze verhoging wordt de precariobelasting volledig kostendekkend. U heeft besloten de eerste tranche van de verhoging door te voeren maar ons ook gevraagd na te gaan of het mogelijk is de volledige kostendeckering te realiseren door kostenreductie (minder handhaving).

De bezuinigingen, waaronder de invoering van het SSC en de Concernstaf, leidt tot een besparing van circa 15 duizend euro op de kosten die aan de precariobelasting worden toegerekend. Dit betekent dat de tweede tranche van de verhoging van de precariobelasting geen 42 duizend euro (8,9%) maar 27 duizend euro (5,7%) bedraagt.

We zien geen verdere besparingsmogelijkheden zonder dat het ten koste gaat van de gestelde doelen die we met de handhaving willen bereiken. De handhaving dient meerdere doelen. In de eerste plaats is er het veiligheidsaspect. Voetgangers (m.n. minder validen en slechtzienden) moeten zoveel mogelijk onbelemmerde doorgang hebben en in geval van calamiteiten moet ook ongehinderde doorgang kunnen worden gegarandeerd aan hulpverleningsdiensten. Verder heeft de handhaving een welstandsaspect. Ongewenste vormen van gebruik van de openbare ruimte worden geweerd waardoor de kwaliteit van het straat- en stadsbeeld op orde blijft.

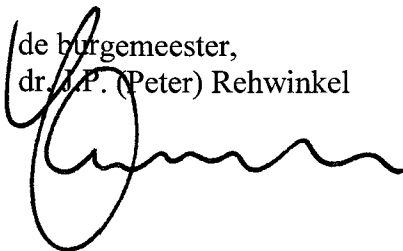
Naast deze aspecten heeft de handhaving een financieel aspect. Controles op straat dragen direct en indirect bij aan de opbrengst van de precariobelasting. Dit geldt met name voor de opbrengst precariobelasting in verband met het gebruik van gemeentegrond voor bouwactiviteiten. De gemiddelde opbrengst van deze vorm van precariobelasting over de laatste zes jaar bedroeg ongeveer 200 duizend euro. Minder handhaving zal dan ook een negatief effect op de opbrengst precariobelasting hebben.

Vervolg

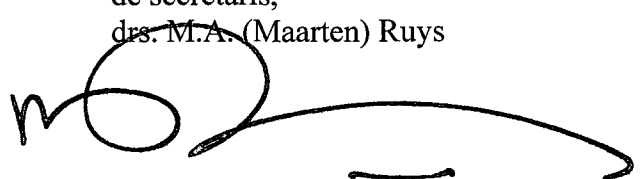
Wij willen deze brief graag met u bespreken in uw extra commissie Financiën en Veiligheid van 18 september. De uitkomsten van deze bespreking kunnen we vervolgens betrekken bij de tarievennota 2014. In het najaar willen we starten met een nieuw onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven. In de eerste helft van 2014 informeren wij u over de resultaten van dit onderzoek. Daarmee voldoen we aan het voorschrift van een vierjaarlijks tarievenonderzoek en kunnen we de resultaten van het onderzoek betrekken bij de tarievennota 2015.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlage Tarievenbrief

Soort heffing (publiekrechtelijk)	Criterium kosten-dekkendheid	Begrote opbrengsten 2013 inclusief effecten tarievennota 2013	Toerekening kosten 2013	Dekkingspercentage begroting 2013	Kostenverlaging door verwerken bezuiniging 2014 in publiekrechtelijke tarieven	%-effect op tarief op basis van de toegerekende lasten	Voorstel kosten verlaging verwerken in tarief 2014	Dekkingspercentage rekening 2012	Opmerkingen
Legesverordening indeling begroting en rekening									
Titel 1. Algemene dienstverlening									
I. Afgifte gerelateerd met wettelijk maximum:									
a. Reisdocumenten	Deels kosteloos en wettelijk maximum	1.211	1.774	68%	-23	-1,3%	Nee	70%	
b. Overige documenten/VOG	}	55	119	46%	-4	-3,4%	Nee	59%	
c. Inlichtingen/afschriften BS		75	178	42%	-4	-2,2%	Nee	41%	
Totaal afgifte gerelateerde leges en wettelijk maximum		1.341	2.071	65%	-31	-1,5%		67%	
II. Afgifte gerelateerd zonder wettelijk maximum:									
a. Huwelijksvoltrekkingen	Deels kosteloos	186	198	94%	-1	-0,5%	Nee	82%	
b. Inlichtingen/afschriften GBA	}	235	486	48%	-4	-0,8%	Nee	46%	
c. Rijbewijzen		778	606	128%	-6	-1,0%	Nee	120%	Rijksregels in voorbereiding
Totaal afgifte gerelateerde leges zonder wettelijk maximum		1.199	1.290	93%	-11	-0,9%		89%	
Totaal afgifte gerelateerde leges		2.540	3.361	76%	-42	-1,2%		76%	
Naturalisaties		31	91	34%	0	0,0%	Nee	51%	Legesopbrengst wordt grotendeels afgedragen aan rijk
Leges Leerstandswet		14	14	100%	0	-3,3%	Ja	87%	
Toegangspasie ondergrondse container		50	50	100%	-1	-1,3%	Ja	100%	
Instemmingsbestuit Telecommunicatieverordening en Graafverordening	100%	139	139	100%	-6	-4,3%	Ja	125%	
Leges APV - Winkeltijdenwet		7	7	100%	0	-3,3%	Ja	17%	Realisatie kosten 2012 hoger dan begroot
Leges Huisvestingswet		150	150	100%	-4	-2,9%	Ja	95%	
Leges Ligplaatsvergunning voor woonschepen		19	19	100%	-1	-2,8%	Ja	30%	
Leges Kansspelen		47	47	100%	-2	-3,3%	Ja	192%	
Leges APV - Verkeer	Beperkt	42	152	28%	-5	-3,3%	Nee	9%	Toerekening kosten verkeersmaatregelen festiviteiten en evenementen
Totaal Algemene dienstverlening		3.052	4.030	75%	-61	-1,5%		76%	
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning									
Omgevingsvergunning									
Leges Bouwactiviteiten		7.055	7.055	100%	-311	-4,4%	Ja	90%	
Leges Aanlegactiviteiten		1	1	100%		0,0%	Ja	100%	
Leges Slooactiviteiten		-	0		0			133%	Is een melding geworden
Leges Handelsreclame		6	6	100%		0,0%	Ja	125%	
Totaal leges omgevingsvergunning	100%	7.062	7.062	100%	-311	-4,4%		90%	
Kapvergunningen	Gratis	-	-		0				0-tarief
Totaal Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning		7.062	7.062	100%	-311	-4,4%			
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn									
Hoofdstuk 1 Horeca en Hoofdstuk 3 Prostitutie									
Leges APV - Drank, Horeca en Prostitutie	Max. tarief	221	268	82%	-9	-3,3%	Nee	40%	
Hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten									
Diversen (muziek, vent, bingo en collectevergunningen)	Beperkt	3	10	30%		0,0%	Nee	25%	
Evenementen	Beperkt	111	281	40%	-7	-2,3%	Nee	34%	
Hoofdstuk 4 Splittingsvergunning woonruimte									
Leges splittingsvergunning		30	30	100%	-1	-3,3%	Ja	114%	
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening									
Inzage milieudossier		2	2	100%	0	0,0%	Ja	100%	
Totaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn		562	591	58%	-16	-2,7%		43%	
Totaal Legesverordening		10.676	11.683	89%	-388	-3,3%		82%	
Overige:									
Inzameling huishoudelijk afval	100%	24.930	26.167	95%	-351	-1,3%	Ja	103%	
Reinigingsrecht	100%	95	95	100%	-1	-0,8%	Ja	100%	
Marktwezen	100%	773	772	100%	-14	-1,8%	Ja	89%	Volledige kostendekking wordt niet gehaald.
Rioolrechten	100%	14.001	14.001	100%	-57	-0,4%	Ja	102%	
Havengelden	100%	150	150	100%	-7	-4,7%	Ja	109%	
Begravenisrechten	100%	1.352	1.352	100%	-39	-2,9%	Ja	115%	
Totaal overige verordeningen		41.301	42.537	97%	-469	-1,1%		103%	
Totaal publiekrechtelijk		51.977	54.220	95%	-857	-1,6%		98%	
Precariobelasting		514	556	92%	-15	-2,7%	pm		Zie toelichting brief

DUPLICAAT